

Spoštovani gospod predsednik republike,
Spoštovani apostolski nuncij, doajen diplomatskega zbora,
Spoštovane ekscelence,

toplo vas pozdravljam na tem virtualnem novoletnem diplomatskem sprejemu.

Leto, ki je minilo, je bilo leto velike preizkušnje. Vse države sveta so se spopadle s pandemijo in z vsemi razsežnostmi njenih posledic – varnostnimi, ekonomskimi, družbenimi in psihološkimi. Kriza nam je predočila našo ranljivost, pa tudi nemoč kot posameznikov. Tako smo ponovno spoznali dragocenost pripadnosti in nujnost vzajemne odgovornosti. Te vezi gradijo medsebojno zaupanje, ki omogoča sodelovanje. Od njihove trdnosti je odvisna odpornost. Brez sodelovanja in solidarnosti se ni mogoče učinkovito spopasti z epidemijo ali s katerokoli drugo večjo krizo. V prvi vrsti velja izpostaviti predanost in požrtvovalnost vseh zdravstvenih in drugih delavcev ter vseh ljudi, ki upoštevajo ukrepe in razumejo nujnost ukrepov za zajezitev širjenja okužb. Ti so bili nenadomestljiva opora prizadevanjem vlade, katere ključna skrb v teh razmerah je in ostaja varovanje življenj in zdravja ter prizadevanje za dobrobit državljanov, za kar smo predlagali že osmi paket ukrepov odpravljanja posledic epidemije.

Pri spopadanju s pandemijo, iskanju pomoči in reševanju mnogih problemov pa so se zaupanje, sodelovanje in solidarnost izkazali kot ključne vrednote in načela tudi na ravni medsosedskih odnosov med državami in na širši, regionalni ravni. Izkušanja soodvisnosti in medsebojne pomoči ob spopadanju s skupno krizo je utrdila medsosedske in regionalne odnose. To je pomembna izkušnja, ki utrjuje prepričanje v dobrobit sodelovanja in povezovanja.

Pandemija je bila velika preizkušnja tudi za našo širšo domovino, za Evropsko unijo. Po začetnemu šoku so naše skupne institucije odreagirale s pomembnimi ukrepi in intenzivnost koordinacije prizadevanj držav članic se je stopnjevala. Sprejetje Večletnega finančnega okvira in Sklada za okrevanje je bila mogoča le zaradi močnega medsebojnega razumevanja in solidarnosti. Tudi skupni pristop do financiranja razvoja in proizvodnje cepiv in njihova distribucija med države članice po načelu enakosti je rezultat okrepljenega čuta medsebojne solidarnosti.

Slovenija je bila dejavna pri iskanju soglasja držav članic za zgodovinsko odločitev o Skladu za okrevanje, prav tako se je dejavno vključila v razmislek o nadaljnji krepitvi spoštovanja načela vladavine prava v Uniji. Pri iskanju primernih pristopov je poudarjala, da mora spremljanje izvajanja tega načela potekati pregledno, ob uporabi enotnih meril ter zanesljivih in primerljivih virov, na podlagi pravne presoje ter ob upoštevanju posebnosti držav članic in strukturnih ovir vladavini prava, ki so lahko tudi zgodovinsko pogojene.

Naj izpostavim pomembnost medsosedskih odnosov. Vesel sem, da med nami vladata močno razumevanje in solidarnost. Pozdravljam obe simbolni dejanji predsednika Pahorja s predsednikoma Italije in Avstrije. Leto 2020 je bilo zaznamovano z dvema zgodovinskima dogodkoma: vrnitvijo Narodnega doma v Trstu in poklonom predsednikov Italijanske republike in Republike Slovenije pri spomenikih žrtvam fašizma in komunizma ter v slovenščini izrečene besede opravičila avstrijskega zveznega predsednika ob 100-letnici koroškega plebiscita. Z vsemi sosedi želimo naše dobre gospodarske odnose nadgraditi z novimi infrastrukturnimi povezavami, ki so nujne za digitalni in zeleni preboj vseh držav v Evropski uniji. Z vsemi sosednjimi državami poteka tudi intenziven dialog o aktualnih EU temah ter regionalnih vprašanjih. Med njimi velja izpostaviti v letu 2020 začeti dialog treh obalnih držav o upravljanju Jadrana.

Znotraj Unije smo več pozornosti namenili Srednji Evropi, ki je naše naravno kulturno-zgodovinsko in geografsko okolje. Zlasti z okrepljenim sodelovanjem v pobudi Treh morij ter v novi neformalni skupini petih srednje-evropskih držav C5 smo zastavili ambiciozne načrte na področju infrastrukturnega sodelovanja, kjer ta del Evropske unije še zaostaja. Prav tako smo okrepili sodelovanje znotraj druge razsežnosti naše zunanje-politične istovetnosti – v Sredozemlju.

Ob tem želim poudariti tudi bilateralne odnose z ZDA. Slovenija je v letu 2020 prešla od besed k dejanjem. Okrepili smo odnose, vključno z izmenjavo obiskov na ravni zunanjih ministrov, ter sodelovanje s sporazumi o sodelovanju na področju kibernetске in energetske varnosti. Z začetkom strateškega dialoga z ZDA smo postavili trdne temelje za nadaljevanje dvostranskega sodelovanja.

Vlada si je prizadevala tudi za uravnoteženost gospodarskih in drugih vitalnih interesov države z nacionalno-varnostnim sistemom in utrjevanjem varnostno-političnega položaja Slovenije. S tem je sledila tudi ciljem in interesom zaveznikov in partnerjev in koristila dobrim odnosom s sosednjimi državami pri odvrčanju groženj ter zagotavljanju in krepitvi miru. Tako nikakor ni bilo zanemarjeno področje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in migrantska problematika. Na obrambno-vojaškem področju pa je bil v Državnem zboru sprejet Zakon o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski v letih 2021 do 2026.

Ko se ob začetku leta zaziramo v naloge in izzive, ki so pred nami, nas vse te izkušnje navdajajo z upanjem in zaupanjem, da bomo skupaj, z združenimi močmi premagali to krizo. Na izkušnjah sodelovanja, utrjevanja medsebojnega zaupanja in solidarnosti bomo gradili našo politiko v letu 2021. EU in NATO sta za nas sidri globalnega političnega Zahoda. Želimo prispevati k nadaljnjemu utrjevanju in zaščiti njegovih temeljnih vrednot in interesov. To nam bo v letošnjem, ko bomo praznovali 30-letnico razglasitve neodvisnosti, še toliko bolj v zavesti. Prizadevanja slovenskega naroda za svobodo in neodvisnost so se uspešno udejanjila v okviru, ki ga je načrtalo in utrdilo evropsko povezovanje. S padcem evropskih komunističnih totalitarnih režimov je postalo mogoče

udejanjeneje celovite in svobodne Evrope, ki je v miru sama s seboj. Ta cilj še ni udejanjen v celoti in je naloga naše politične generacije.

Naša osrednja naloga bo predsedovanje Svetu EU v drugi polovici 2021. Ob tem želim izpostaviti ključni prioriteti – pripravljenost in odpornost na krize. Pandemija nas je opozorila, da moramo na EU ravni skupaj oblikovati načine za hitro in učinkovito soočanje s krizami in upravljanje z njimi. Prav tako se je izkristalizirala pomembnost odpornosti družbenih sistemov, ki so zaradi pospešene digitalizacije še bolj izpostavljeni. Zato bosta izboljšanje odpornosti in pripravljenosti na pandemije ter izboljšanje kibernetične odpornosti prioritetni vsebini našega predsedovanja Svetu EU. Visoko na naši agendi bodo tudi države Zahodnega Balkana in udejanjanje njihove evropske perspektive.

Ključna beseda v prihodnje bo stabilizacija Evropske unije, predvsem njena konsolidacija po Brexitu in Covidu. V teh razmerah sta potrebni konsolidacija in stabilizacija obstoječega, lizbonskega okvira, in osredotočanje na ključne teme in izzive, na izboljšanje učinkovitosti delovanja Unije na konkretnih področjih. Notranji trg in Evropska ekonomska in monetarna unija morata biti popolnoma operativna in dolgoročno stabilna. Na tak način bosta lahko prispevala k stabilnosti celotne EU. V skladu s pogodbenimi določili si je potrebno prizadevati za širitev evrskega in Schengenskega območja. V zelo pomembnem smislu Unija ne bo konsolidirana in stabilna, dokler njene zunanje meje ne bodo tudi meje Schengenskega območja.

EU je lahko močna in enotna, če v skupnem sodelovanju spoštujemo subsidiarnost in svobodo evropskih narodov, da na sebi lasten način, ki je v skladu z njihovo zgodovino, kulturo in družbeno specifikom, spoštujejo vladavino prava, udejanjamo evropska načela, vrednote in politike. V EU vemo, da se lahko soočimo z vsako krizo, če ostanemo svobodni, enotni in solidarni.

Spoštovani,

Naj se na tem mestu iskreno zahvalim za vaše sodelovanje in prizadevanje za krepljenje prijateljskih odnosov držav, ki jih predstavljate, s Slovenijo in za pomoč vsem, ki ste nam v času pandemske krize kakor koli priskočili na pomoč. Iskrena hvala za vso solidarnost. Pred nami je leto polno izzivov, izkušnje solidarnosti in sodelovanja pa nas navdajajo s trdnim upanjem, da jim bomo kos. Vsem vam želim, vam, vašim državam in narodom, ki jih predstavljate, obilo zdravja, sreče in blagostanja in da bi se v letošnjem letu še utrdile vezi prijateljstva, ki nas povezujejo.